

İstanbul Hukuk Mecmuası

ÇEVİRİ / TRANSLATION

Başvuru: 01.10.2018
Revizyon Talebi: 02.05.2019
Son Revizyon Tarihi: 17.05.2019
Kabul: 20.06.2019

Tüketici İşlemlerinde Sözleşmeye Aykırı Tüketim Malının İkame Edilmesine Kadarki Sürede Bu Malın Kullanımına Karşılık Değer Tazminatı İstenememesi

Avrupa Adalet Divanı'nın 17.4.2008 tarihli C-404/06 numaralı dava dosyasına ilişkin hükmü

Ahmet Hakan Dağdelen^{*}

Öz

Divan'ın önüne gelen aşağıdaki olayın konusu, ayıplı malın değiştirilmesine kadar geçen sürede, tüketiciden bu malın kullanılmasına karşılık olarak bir bedel talep edilip edilemeyeceğine ilişkindir. Alman Mevzuatı satıcıya bu yönde imkân sunarak, alıcıdan bu bedeli talep etmesine izin vermektedir. Divan'a yöneltilen soruda, Alman Mevzuatı'ndaki bu kabulün Topluluk Hukuku ile bağdaşır bağdaşmadığı incelenmektedir. Divan, satıcının seçilen tedbir türünü ivazsız gerçekleştirmek zorunda olduğundan hareketle, Alman Mevzuatı'nı Topluluk Hukuku ile bağdaşır bulmamıştır. Her ne kadar hükmün gerekçesi tartışmaya açık ve hükümde alıcının da ayıplı malın satın bedelinden önceden yarar elde ediyor oluşu üzerinde durulmasa da, hüküm vardıgı sonuç ile adil görünmektedir.

Anahtar Kelimeler

Tüketicinin korunması • 1999/44 sayılı Avrupa Birliği Yönergesi • Tüketim malları satımı ve bunlara ilişkin garantiler • Satıcının sözleşmeye aykırı bir tüketim malı için ikame tesliminde bulunması durumunda sözleşmeye aykırı malın kullanımına ilişkin değer tazminatı isteme hakkı, sözleşmeye aykırı tüketim malının kullanımının ivazsızlığı

No Charge for the use of the Goods not in Conformity Until Their Replacement with New Goods in Consumer Transactions

Abstract

The following judgment of the European Court of Justice deals with the problem whether the seller may require compensation from the consumer for the use of the goods not in conformity until their replacement with new goods. According to German Legislation, the seller is entitled to payment by way of compensation for the benefits derived by the purchaser from the use of those goods until their replacement with new goods. The question brought to Court of Justice is whether the provisions of German Civil Code are in compliance with the Community legislation. The Court has found German legislation not in conformity with the Community Legislation on the ground that the demanded remedy had to be completed without any financial burden on the consumer. Even though the grounds of the judgment seem not so convincing and the court did not discuss the fact that the seller also got benefits from the payment in advance for a defective good, the ruling seems fair in conclusion.

Keywords

Consumer protection • Directive 1999/44/EG • Sale of consumer goods and associated guarantees • Right of the seller, Where goods not in conformity are replaced, to require the consumer to pay compensation for the use of those goods, no charge for the use of the goods not in conformity

* Sorumlu Yazar: Ahmet Hakan Dağdelen (Dr. Öğr. Üyesi), Beykent Üniversitesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye. Eposta: hakandagdelen@beykent.edu.tr ORCID: 0000-0003-3794-1333

Atf: Dağdelen AH, "Tüketici İşlemlerinde Sözleşmeye Aykırı Tüketim Malının İkame Edilmesine Kadarki Sürede Bu Malın Kullanımına Karşılık Değer Tazminatı İstenememesi Avrupa Adalet Divanı'nın 17.4.2008 tarihli C-404/06 numaralı dava dosyasına ilişkin hükmü" (2019) 77(1) İstanbul Hukuk Mecmuası ?? <https://doi.org/10.26650/mecmua.2019.77.1.0004>

QUELLE
DİVAN HÜKMÜ (Birinci Daire)
17 Nisan 2008¹

C-404/06 numaralı dava dosyasında,

ATKA'nın² 234. maddesine dayanan, Federal Yüksek Mahkeme (Almanya) tarafından 16 Ağustos 2006 tarihli karar ile ibraz edilen, Divan'a 28 Eylül 2006'da intikal eden,

Quelle AG

karşısında

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände

davasındaki bir ön karar başvurusuna ilişkin,

DİVAN'ın (Birinci Daire)

Daire Başkanı P. Jann (Raportör), Hakimler A. Tizzano, A. Borg Barthet, M. Ilešič ve E. Levits oluşumunda,

Genel Vekil: V. Trstenjak,

İdari Başkan: Yönetici B. Fülöp,

yazılı yargılama gereğince ve 4 Ekim 2007 tarihli duruşma üzerine,

- Quelle AG, Avukat A. Piekenbrock aracılığı ile temsil edilmekte,
- Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, Avukatlar P. Wassermann ve J. Kummer aracılığı ile temsil edilmekte,
- Alman Hükümeti, temsilciler M. Lumma ve J. Kemper aracılığı ile temsil edilmekte
- İspanya Hükümeti, temsilci N. Díaz Abad aracılığı ile temsil edilmekte
- Avusturya Hükümeti, temsilci C. Pesendorfer aracılığı ile temsil edilmekte,
- Avrupa Toplulukları Komisyonu, temsilciler A. Aresu, B. Schima ve I. Kaufmann-Bühler aracılığı ile temsil edilmekte,

tarafından yapılan açıklamalar dikkate alınarak,

15 Kasım 2007 tarihli oturumda Genel Vekil'in görüşünün dinlenmesinden sonra

verdiği takip eden

¹ Yargılama dili: Almanca

² Çevirenin notu: Avrupa Topluluğu Kuruluş Anlaşması.

Hüküm

- 1 Ön karar başvurusu, 25 Mayıs 1999 tarihli Tüketim Malları Satımının ve Tüketim Malları için verilen Garantilerin Belirli Bazı Yönleri Hakkında 1999/44 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi'nin (Avrupa Topluluğu Resmi Gazetesi L 171, s. 12, hükmün devamında: Yönerge) 3. maddesinin yorumuna ilişkindir.
- 2 Bu başvuru, postayla alışveriş şirketi Quelle AG (hükmün devamında: Quelle) ve listeli tüketici birliği vasfında Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände (hükmün devamında: Bundesverband³) arasındaki bir hukuki uyuşmazlık çerçevesinde gerçekleşmektedir. Bundesverband, Quelle'nin bir müşterisi Bayan Brüning tarafından, Bayan Brüning'in haiz olduğu talepleri ileri sürmesi için yetkilendirilmiştir.

Hukuki çerçeve

Topluluk Hukuku

- 3 Yönerge, ATKA'nın 95. maddesi temelinde çıkarılmıştır. Yönerge'nin ilk gerekçesinde hatırlatılmaktadır ki, ATKA'nın 153. maddesinin 1. ve 3. fıkraları uyarınca Avrupa Topluluğu ATKA'nın 95. maddesi uyarınca çıkardığı tedbirler ile, tüketicinin korunmasında yüksek bir seviyeye ulaşılmasına katkıda bulunur.
- 4 Yönerge'nin 3. maddesi ("Tüketicinin hakları") şu şekildedir:

"(1) Satıcı, tüketim malının teslimi anında mevcut her türlü sözleşmeye aykırılıktan tüketici karşısında sorumludur.

(2) Sözleşmeye aykırılıkta, tüketici ya 3. fıkraya ölçüsünce ıslah veya ikame teslimi ile sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin ivazsız gerçekleştirilmesine, ya da 5. ve 6. fıkralar ölçüsünce ilgili tüketim malının satım bedelinde uygun bir indirim veya sözleşmenin çözülmesine yönelik bir talebi haizdir.

(3) Tüketici, satıcıdan öncelikle tüketim malının ivazsız ıslahını veya ivazsız bir ikame teslimi isteyebilir, yeter ki bu gayrimümkün veya ölçüsüz olmasın.

Bir tedbir, ... alternatif tedbir ile karşılaştırıldığında satıcıya namakul masraflar doğuracaksa, ölçüsüz kabul edilir.

Islahın veya ikame tesliminin, uygun bir süre içinde ve tüketiciye fazla sıkıntı vermeden gerçekleştirilmesi gerekir, bu bağlamda tüketim malının türünün ve

³ Çevirenin notu: "Bundesverband" kelimesi Türkçe'ye "Federal Birlik" olarak çevrilebilecekse de anlam ve kavram karmaşası yaratmamak için Türkçe metinde olduğu gibi bırakılmıştır.

tüketicinin tüketim malına hangi sebepten ihtiyaç duyduğunun göz önünde bulundurulması gerekir.

(4) 2. ve 3. fıkradaki “ivazsız” kavramı, sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilmesi için gerekli olan masrafları, özellikle gönderim, iş gücü ve malzeme masraflarını, kapsar.

(5) Tüketici

- ne ıslaha ne de ikame teslimine yönelik talebi haizse veya
- satıcı uygun bir süre içerisinde tedbiri gerçekleştirmiş değilse veya
- satıcı tüketiciye fazla sıkıntı vermeden tedbiri gerçekleştirmiş değilse

satım bedelinde uygun bir indirim veya sözleşmenin çözülmesini isteyebilir.

...”

5 Yönerge'nin 15. gerekçesi uyarınca, “Üye devletler, malın tüketici tarafından teslimden itibaren kullanımını hesaba katmak için, tüketiciye yapılacak bir geri ödemede indirimle gidilebileceğini öngörebilir. Sözleşmenin çözülmesinin icrasının yapılandırılması ile ilgili düzenlemeler, devlet içi hukuk dâhilinde yapılabilir.”

6 Yönerge'nin 5. maddesinin (“Süreler”) 1. fıkrasının 1. cümlesi şu şekildedir:

“Sözleşmeye aykırılık, tüketim malının tesliminden sonraki iki sene içinde belirdiğinde, satıcı 3. madde uyarınca sorumludur.”

7 Yönerge'nin 8. maddesinin (“Devlet içi hukuk ve asgari koruma”) 2. fıkrası şu şekildedir:

“Tüketiciler için daha yüksek bir koruma seviyesini güven altına almak için, üye devletler bu Yönerge'nin kapsadığı alanda, Sözleşme ile uyumlu daha ağır düzenlemeler çıkarabilir veya bunları ayakta tutabilir.”

Milli Hukuk

8 Alman Medeni Kanunu'nun (hükümün devamında: BGB) Yönerge'nin Alman Hukuku'na iktibası amacıyla çıkarılan hükümlerine, bilhassa §§ 439 ve 346 dâhildir.

9 § 439 (“Telafi ifası”) fıkra 4 BGB şu şekildedir:

“Satıcı telafi ifası amacıyla ayıptan ari bir şey teslim ederse; o, alıcıdan ayıplı şeyin iadesini §§ 346 – 348 ölçüsünce isteyebilir.”

10 § 346 (“Dönmenin sonuçları”) fıkralar 1 – 3 BGB şu şekildedir:

“(1) Bir sözleşme tarafı, dönme hakkını kendisi için sözleşmede saklı tuttu veya kanundan doğan bir dönme hakkını haiz ise, dönme durumunda alınan edimlerin geri verilmesi ve elde edilen yararların teslim edilmesi gerekir.

(2) İade veya teslim yerine,

1. elde edilenin yapısı gereği iade veya teslimin gayrimümkün olduğu,
2. borçlunun alınan şeyi tükettiği, elden çıkarttığı, yükümlendiği, işlediği veya dönüştürdüğü,
3. alınan şeyin bozulduğu veya yok olduğu, buna karşın özgülemeye uygun kullanım sonucu ortaya çıkan bozulma dikkate alınmaz,

kadarıyla borçlunun değer tazminatı⁴ ifa etmesi gerekir.

Sözleşmede bir karşı edim belirlendi ise, bu edimin değer tazminatı hesabında temel alınması gerekir. Değer tazminatının, bir tüketim ödücünün kullanım faydasına karşılık ifa edilmesi gerekir ise, kullanım faydası değerinin daha az olduğu ispat edilebilir.

(3) Değer tazminatı yükümlülüğü,

1. dönme hakkı veren ayıp, kendini ilk defa şeyin işlenmesi veya dönüştürülmesi esnasında gösterdi ise,
2. bozulmanın veya yok olmanın alacaklıya izafe edilmesi gerekeceği veya zarar onda da aynı şekilde vuku bulacak olduğu kadarıyla,
3. kanundan doğan bir dönme hakkı durumunda, kendi işlerinde gösterdiği özeni göstermesine karşın, bozulma veya yok olma hak sahibinde vuku buldu ise düşer.

Arda kalan bir zenginleşmenin teslim edilmesi gerekir.

11 § 100 (“Yararlar”) BGB şu şekildedir:

“Yararlar, bir şeyin veya hakkın meyveleri ve ayrıca şeyin veya hakkın kullanımının sağladığı faydalardır.”

Temel dava ve yöneltilebilir soru

12 2002 Ağustos’unda, Quelle, Bayan Brüning’in özel kullanımı için, kendisine

⁴ Çevirenin notu: “Wertersatz” kelimesinin çevirisinde “İkame değer” ifadesi de düşünülebilir.

bir ‘‘Ocak takımı’’ teslim etti. 2004 başında, Bayan Brüning ekipmanın sözleşmeye aykırı olduğunu tespit etti. Bir onarım mümkün olmadığından, Bayan Brüning ekipmanı, bunu bir yenisi ile ikame eden Quelle’ye geri verdi. Buna karşın Quelle, Bayan Brüning’ten, en baştan teslim edilen ekipmanın kullanımından elde ettiği faydalara karşılık değer tazminatı olarak 69,97 Euro ödemesini istedi.

- 13 Bundesverband, Bayan Brüning tarafından verilen yetkilendirmeye dayanarak, bu meblağın alıcıya geri ödenmesini talep etti. Bunun yanı sıra Bundesverband, Quelle’nin satım sözleşmesine uygun olmayan tüketim malının (hükmün devamında: sözleşmeye aykırı tüketim malı) ikamesinin teslimi durumunda, ayıplı malın kullanımının fatura edilmesinden kaçınmaya mecbur tutulması başvurusunda bulundu.
- 14 İlk derece mahkemesi ödeme talebini haklı gördü, bunun yanında Quelle’nin sözleşmeye aykırı tüketim mallarının kullanımının fatura edilmesinden kaçınmaya mecbur tutulması başvurusunu ret etti. Bu karar karşında hem Quelle hem de Bundesverband tarafından istinafta ileri sürülen dayanaklar ret edildi. Kendisinde temyiz yoluna gidilen Federal Yüksek Mahkeme’nin yaptığı tespite göre, § 346 fıkra 1 ve fıkra 2 bent 1 ile bağlantılı olarak § 439 fıkra 4 BGB’den anlaşılmaktadır ki, satıcı ayıplı bir şeyin ikamesinin teslimi durumunda, alıcının bu şeyden, bunun yeni bir şey ile değiştirilmesine kadarki sürede kullanması sonucu elde ettiği faydalara karşılık değer tazminatı isteyebilir.
- 15 Her ne kadar Federal Yüksek Mahkeme, alıcının sırtına bu şekilde tek taraflı olarak bindirilen yük karşısında şüpheleri olduğunu dile getirirse de, yine de milli düzenlemeyi yorum yolu ile düzeltmenin bir yolunu görmediğine işarete bulunmaktadır. Mahkemenin ifadesine göre, satıcının alıcıdan, değiştirilen şeyin kullanımına karşılık değer tazminatı isteyemeyeceği tabirinde bir yorum, açıkçası hem ilgili düzenlemelerin lafzına hem de kanun koyucunun ifade edilen sarih iradesine aykırıdır, bunun yanı sıra içtihatın, hukuka ve kanuna bağlı olduğunu ifade eden Anayasanın 20. maddesinin 3. fıkrası uyarınca da caiz değildir.
- 16 Ancak Federal Yüksek Mahkeme, BGB hükümlerinin Topluluk Hukuku ile uyumluluğu konusunda kuşku sahibi olduğundan, davayı beklemeye aldı ve Divan’a cevaplanması için takip eden soruyu yöneltti:

Yönerge’nin 3. maddesinin 3. fıkrasının 3. cümlesindeki ya da 3. fıkranın 1. cümlesi ve 4. fıkra ile bağlantılı olarak 3. maddesinin 2. fıkrasındaki düzenlemelerin, bunların bir milli yasa kuralına, ki bu milli yasa kuralına göre

sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin ikame teslimi ile gerçekleştirilmesi durumunda satıcı tüketiciden en baştan teslim edilen sözleşmeye aykırı tüketim malının kullanımına karşılık değer tazminatı isteyebilmektedir, engel olduğu yönünde mi yorumlanması gerekir?

Yöneltilen soruya ilişkin

- 17 Başvuruda bulunan mahkeme bu soru ile esasen Yönerge'nin 3. maddesinin, bunun bir milli yasa kuralına, ki bu milli yasa kuralı satıcıya, satıcı sözleşmeye aykırı bir tüketim malı teslim ettiğinde, tüketiciden bu malın yeni bir tüketim malı ile değiştirilmesine kadarki sürede kullanımına karşılık değer tazminatı isteme imkânı vermektedir, engel olduğu yönünde mi yorumlanmasının gerektiğini bilmek istemektedir.

Kabul edilebilirliğe ilişkin

- 18 Duruşmada Quelle, yöneltilen sorunun kabul edilemez olduğunu, zira başvuruda mahkemenin, Yönerge'nin iç hukuka iktibası amacıyla çıkarılan milli düzenlemelerin sadece tek bir yoruma izin verdiğine ve Alman Anayasa Hukuku'nun bu mahkemenin kanuna aykırı bir yorumda bulunmasına izin vermediğine işarette bulunduğunu ileri sürmüştür. Quelle'ye göre, Divan, Yönerge'nin 3. maddesini başka bir tabirde yorumlayacak olsa, başvuruda bulunan mahkeme Divan'ın bu cevabını göz önünde bulunduramazdı.
- 19 Buna ilişkin işarette bulunulması gerekir ki, milli mahkemeler ve Divan arasında açık bir görev ayırımına dayanan ATKA'nın 234. maddesi uyarınca bir davada, hukuki olayın özellikleri açısından hem kendi hükmünün verilmesi için bir ön kararın gerekliliğini, hem de Divan'a yöneltilen soruların önemini, sadece hukuki uyumsuzluk ile ilgilenen ve verilecek karar kendi sorumluluk alanına düşen milli mahkemenin değerlendirmesi gerekir. Bundan dolayı, sorular Topluluk Hukuku'nun yorumuna ilişkin olduğunda, Divan'ın kural olarak kendisine yöneltilen sorular üzerinde durması lazım gelir (krşl. diğerleri arasında 22 Haziran 2006 tarihli Conseil général de la Vienne Hükmü, C-419/04, derleme 2006, I-5645, paragraf 19; 18 Temmuz 2007 tarihli Lucchini Hükmü, C-119/05, derleme 2007, I-6199, paragraf 43).
- 20 Divan, milli bir mahkemenin yöneltilen bir sorusu hakkında karar vermekten ancak, Topluluk Hukuku'nun sorulan yorumunun gerçeklik veya temel davanın konusu ile açıkça hiçbir bağlantısı olmadığında, problem varsayımına dayalı bir yapıda olduğunda veya mahkeme Divan'a yöneltilen soruların esastan cevaplanması için gereken gerçekçi ve hukuki açıklamaları sunmadığında imtina edebilir (krşl. diğerleri arasında Conseil général de la Vienne Hükmü, paragraf 20; Lucchini Hükmü, paragraf 44).

- 21 Böyle bir durum burada mevcut değildir.
- 22 Divan'ın Yönerge'nin yorumuna ilişkin bir soruyu cevaplamasından sonra milli mahkeme için milli hukuku Divan tarafından ortaya koyulan ilkeleri dikkate alarak (bu tabirde krşl. 5 Ekim 2004 tarihli Pfeiffer ve Diğerleri Hükümü, C-397/01 – C-403/01, derleme 2004, I-8835, paragraf 113 – 116; 4 Temmuz 2006 tarihli Adeneler ve Diğerleri Hükümü, C-212/04, derleme 2006, I-6057, paragraf 110 – 112) bu cevap ışığında yorumlamanın mümkün olup olmadığına ilişkin belirsizlik, Divan'ın soru üzerinde durma yükümlülüğüne bir etkide bulunamaz. Aksi yönde bir sonuç, ATKA'nın 234. maddesi ile Divan'a tanınan ve esasen Topluluk Hukuku'nun milli mahkemeler tarafından yeknesak bir şekilde uygulanmasını sağlaması gereken yetkilerin amacı ile bağdaşmazdı (6 Aralık 2005 tarihli Gaston Schul Douane-expediteur Hükümü, C-461/03, derleme 2005, I-10513, paragraf 21; 10 Ocak 2006 tarihli IATA ve ELFAA Hükümü, C-344/04, derleme 2006, I-403, paragraf 27).
- 23 Sonuç olarak, ön karar başvurusu kabul edilebilirlik vasfını haizdir.

Sorunun cevaplanmasına ilişkin

- 24 Bundesverband ile İspanya ve Avusturya Hükümetleri yanında, Avrupa Toplulukları Komisyonu'nun kanaatine göre Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrası açıkça ortaya koymaktadır ki, sadece sözleşmeye aykırı tüketim malının satıcı tarafından ıslahının değil, bununla beraber gerektiğinde bu malın sözleşmeye uygun bir tüketim malı ile değiştirilmesinin de tüketici için ivazsız gerçekleştirilmesi gerekir. Bu bağlamda, ivazsızlık zorunluluğunun alıcıyı haklarını ileri sürmekten alıkoyabilecek tehditkâr finansal yüklerden koruması gereken ayrılmaz bir bütün olduğu ifade edilmektedir.
- 25 Alman Hükümeti'nin kanaatine göre Yönerge'nin lafzı, satıcı sözleşmeye aykırı tüketimin malının değiştirilmesi durumunda bu malın kullanılmasına karşılık bir bedel isteyebilir mi sorusunu düzenlememektedir. Alman Hükümeti, sistematik bir yorumlamada Yönerge'nin 15. gerekçesinde oldukça genel bir hukuk ilkesinin dile geldiğini, bu ilkeye göre ise tüketicinin bir tüketim malının kullanımına karşılık ne zaman bir bedel vermesi gerektiği sorusunun düzenlenmesinin üye devletlere bırakıldığını ifade etmektedir.
- 26 Öncelikle hatırlatılması gerekir ki, Yönerge'nin 3. maddesinin 1. fıkrası uyarınca satıcı, tüketim malının teslimi anında mevcut her türlü sözleşmeye aykırılıktan tüketici karşısında sorumludur.
- 27 Yönerge'nin 3. maddesinin 2. fıkrası, tüketicinin teslim edilmiş tüketim malının sözleşmeye aykırılığında satıcı karşısında haiz olduğu talepleri saymaktadır.

- Öncelikle tüketici sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilmesini isteyebilir. Tüketici, sözleşmeye uygun hâlin gerçekleştirilmesini elde edemezse, ikinci bir adımda satım bedelinde bir indirim veya sözleşmenin çözümlenmesini isteyebilir.
- 28 Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrası öngördüğü üzere, sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilmesine ilişkin olarak, tüketici satıcıdan tüketim malının ivazsız ıslahını veya ivazsız bir ikame teslimi isteyebilir, yeter ki alacağıın ifası imkânsız veya alacak ölçüsüz olmasın.
- 29 Alman Hükümeti, ikisi de Komisyon tarafından sunulmuş, hem çıkarılacak bir Tüketim Malları Satımı ve Garantileri hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi'ne ilişkin teklifte (96/C 307/09) (ATRG 1996, C 307, s. 8) hem de çıkarılacak bir Tüketim Malları Satımı ve Garantileri hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi'ne yönelik değişikliğe uğramış teklifte (98/C 148/11) (ATRG 1998, C 148 s. 12) sadece “kullanılabilir duruma ivazsız getirme” veya “ikame teslimi” ile ilgili bahis mevzu olduğunu söylemektedir. Alman Hükümetine göre, ikame tesliminin finansal sonuçlarına ilişkin bu susma, kullanma tazminatına ilişkin sorunun Yönerge ile düzenlenmek istenmediğini göstermektedir.
- 30 Ancak bu durum tamamen önemsizdir, zira dayanağını 24 Eylül 1998 tarihinde Konsey tarafından kabul edilen Yönerge'nin çıkarılmasına ilişkin 51/98 numaralı Müşterek Görüş'te bulan (ATRG 1998 C 333, s. 46) “ivazsız ıslah ... veya ... ivazsız ikame teslimi” ifadesi nihai metinde korunmuştur, ki bu Topluluk Kanun Koyucusu'nun tüketicinin korunmasının güçlendirilmesine yönelik iradesini dile getirmektedir.
- 31 Burada geçen “ivazsız” kavramı, Yönerge'nin 3. maddesinin 4. fıkrasındaki tanıma göre “sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin gerçekleştirilmesi için gerekli olan masrafları, özellikle gönderim, iş gücü ve malzeme masraflarını” kapsar. “Özellikle” zarfının Topluluk Kanun Koyucusu tarafından kullanımından, bu sıralamanın sadece örnekler içerdiği ve sınırlayıcı yapıda olmadığı sonucu çıkmaktadır.
- 32 Alman Hükümeti tarafından ifade edilen durum, Konsey – Parlamento İletişim Komisyonu'nun 18 Mart 1999 tarihli tüketim malları için verilen garantiler üzerinde uzlaşma hakkında C/99/77 numaralı Basın Açıklaması'nın “ivazsız” kavramını dar yorumluyor oluşu, bu bağlamda önemsizdir. Yerleşik içtihata göre, bir Konsey protokolüne alınmış bir açıklama, bu açıklama hakkın doğduğu bir düzenlemede bir dayanak bulmadığında, bu düzenlemenin yorumlanmasında göz önüne alınamaz (diğerleri arasında krşl. 26 Şubat 1991

tarifli Antonissen Hükümü, C-292/89, derleme 1991, I-745, paragraf 18; 10 Ocak 2006 tarihli Skov ve Bilka Hükümü, C-402/03, derleme 2006, I-199, paragraf 42).

- 33 Buna göre hem Yönerge'nin lafzından hem de ilgili hazırlık çalışmalarından, Topluluk Kanun Koyucusu'nun sözleşmeye uygun tüketim malı hâlinin satıcı tarafından gerçekleştirilmesinin ivazsızlığını, Yönerge ile sağlanan tüketici korunmasının önemli bir parçası yapmak istediği anlaşılmaktadır.
- 34 Satıcıya yüklenen bu islah ya da sözleşmeye aykırı tüketim malının değiştirilmesi ile sözleşmeye uygun tüketim malı hâlini ivazsız gerçekleştirme yükümlülüğü, tüketiciyi, Genel Vekil'in de görüşünün 49 numaralı paragrafında ifade ettiği gibi, bu tip bir korumanın yokluğunda taleplerini ileri sürmekten alıkoyabilecek tehditkâr finansal yüklerden korumalıdır. İvazsızlığın Topluluk Kanun Koyucusu tarafından istenen bu garantisi şu anlama gelmektedir ki, satıcının ilgili sözleşme bağlamında sözleşmeye uygun tüketim malı halinin gerçekleştirilmesine ilişkin kendi yükümlülüğünün yerine getirilmesi çerçevesinde hiçbir finansal alacağı yoktur.
- 35 Bu yorum, Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının 3. bendindeki Topluluk Kanun Koyucusu'nun etkili bir tüketici korunması sağlanmasına yönelik iradesiyle onaylanmaktadır. Filhakika, bu düzenlemeye göre islah veya ikame tesliminin sadece uygun bir süre içerisinde değil, bununla beraber tüketiciye fazla sıkıntı vermeden gerçekleştirilmesi gerekir.
- 36 Bu yorum, Yönerge'nin ilk gerekçesinden de anlaşıldığı gibi, varlığı ile tüketicinin korunmasında yüksek bir seviyeye ulaşılması amacıyla bir katkı sağlanması gereken Yönerge'nin hedefine de uygundur. Yönerge'nin 8. maddesinin 2. fıkrasından anlaşıldığı gibi, Yönerge asgari bir koruma öngörmektedir, üye devletler daha ağır düzenlemeler çıkarabilirse de, Birlik Kanun Koyucusu tarafından öngörülen garantilere ızzar edemez.
- 37 Alman Hükümeti tarafından bu tip bir yorum karşısında ileri sürülen diğer argümanlar, bu yorumdan şüphe duyulması için yeterli değildir.
- 38 Sözleşmeye aykırı malın tüketici tarafından kullanımını göz önünde bulundurmaya müsaade eden Yönerge'nin 15. gerekçesine verilmesi gereken anlama ilişkin ilk olarak işarette bulunulması gerekir ki, bu gerekçenin ilk bölümü tüketiciye yapılacak bir "geri ödeme" ile ilgili bulunurken, ikinci bölüm "sözleşmenin çözülmesinin icrasının yapılandırılması" ile ilgilenebilmektedir. Bu ifadeler, Alman Hükümeti'nin de işarette bulunduğu Konsey'e ait Müşterek Görüş'te kullanılanlar ile örtüşmektedir.

- 39 Bu terminoloji kolayca farkına vardırıtmaktadır ki, 15. gerekçe sadece Yönerge'nin 3. maddesinin 5. fıkrasında öngörülen, elde edilen faydaların karşılıklı olarak teslim edilmesi ilkesi uyarınca satıcının tüketim malının satım bedelini tüketiciye geri ödemesi gerekeceği, sözleşmenin çözülmesi durumuna tekabül etmektedir. Alman Hükümeti'nin düşündüğünün aksine, 15. gerekçe böylece üye devletlere dilediği her durumda, Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrası uyarınca bir ikame tesliminin istendiği durum da dâhil olmak üzere, sözleşmeye aykırı bir tüketim malının tüketici tarafından kullanımını göz önünde bulundurma yetkisi veren bir genel ilke olarak anlaşılabilir.
- 40 Alman Hükümeti'nin, tüketicinin bir finansal bedel ödemek zorunda kalmadan sözleşmeye aykırı bir tüketim malının değiştirilmesi sonucu yeni bir tüketim malı üzerinde tasarruf etmesinin bir sebepsiz zenginleşme teşkil ettiği iddiasına ilişkin ikinci olarak hatırlatılması gerekir ki, satıcı, tüketim malının teslimi anında mevcut her türlü sözleşmeye aykırılıktan tüketici karşısında sorumludur.
- 41 Satıcı; sözleşmeye aykırı bir tüketim malı teslim ederse, satım sözleşmesinde üstlendiği yükümlülüğü uygun bir şekilde ifa etmemiş olur ve bu yüzden satıcının kötü ifanın sonuçlarını omuzlanması gerekir. Kendi tarafında satım bedelini ödemiş ve böylece sözleşmedeki yükümlülüğünü uygun bir şekilde yerine getirmiş tüketici, sözleşmeye aykırı tüketim malının ikamesi mahiyetinde yeni bir tüketim malı elde etme ile sebepsiz zenginleşmemektedir. O, sadece gecikmeli olarak, aslında ta en başında alması gerektiği gibi, sözleşme hükümlerine uygun bir tüketim malı elde etmektedir.
- 42 Şu da var ki, satıcının finansal çıkarları hem Yönerge'nin 5. maddesinin 1. fıkrası uyarınca iki senelik zamanaşımı süresi hem de ona Yönerge'nin 3. maddesinin 3. fıkrasının 2. bendinde tanınan ikame tesliminden bu tedbirin kendisine namakul masraflar doğuracağından ötürü ölçüsüz görünmesinde kaçınma imkânı ile korunmaktadır.
- 43 Tüm bunları takiben, yöneltilen soruya ilişkin cevap şudur ki, Yönerge'nin 3. maddesinin, bunun bir milli yasa kuralına, ki bu milli yasa kuralı satıcıya, satıcı sözleşmeye aykırı bir tüketim malı teslim ettiğinde, tüketiciden sözleşmeye aykırı tüketim malının yeni bir tüketim malı ile değiştirilmesine kadarki sürede kullanımına karşılık değer tazminatı isteme imkânı vermektedir, engel olduğu yönünde yorumlanması gerekir.

Masraflar

- 44 Temel davanın tarafları için bu dava, başvuruda bulunan mahkemedeki derdest hukuki uyuşmazlıktaki bir ara uyuşmazlıktır. Masraflara ilişkin karar, bu

sebepten bu mahkemenin görevidir. Açıklamaların Divan önünde ibrazı için diğer katılanların yaptıkları masrafların tazmini kabil değildir.

Bu gerekçelere dayanarak, Divan'ın (Birinci Daire) verdiği hüküm:

25 Mayıs 1999 tarihli Tüketim Malları Satımının ve Tüketim Malları için verilen Garantilerin Belirli Bazı Yönleri Hakkında 1999/44 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi'nin 3. maddesinin, bunun bir milli yasa kuralına, ki bu milli yasa kuralı satıcıya, satıcı sözleşmeye aykırı bir tüketim malı teslim ettiğinde, tüketiciden sözleşmeye aykırı tüketim malının yeni bir tüketim malı ile değiştirilmesine kadarki sürede kullanımına karşılık değer tazminatı isteme imkânı vermektedir, engel olduğu yönünde yorumlanması gerekir.